

Judikatura k dokazování

§ 120 o. s. ř.

a) povinnosti účastníků

V občanském soudním řízení se uplatňuje zásada projednací, podle které jsou účastníci řízení povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí významné skutečnosti (povinnost tvrzení); jsou též povinni plnit důkazní povinnost, tedy označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Důsledkem nesplnění těchto povinností je vynesení nepříznivého rozsudku pro účastníka, který je nesplnil; soud sám není povinen po významných skutečnostech pátrat. **(NS 22 Cdo 1900/2005, PrRo 4/07)**

Nesplnění povinnosti tvrzení v podobě povinnosti vylíčit všechny skutečnosti potřebné z hlediska právních norem, podle nichž má být věc posuzována, a povinnosti důkazní spočívající v povinnosti označit důkazy, jimiž účastník hodlá svá tvrzení prokázat, má za následek neúspěch ve sporu. V řízení vedeném proti předchozímu vlastníku motorového vozidla o náhradu škody spočívající v tom, že vinou špatného technického stavu vozu nynější vlastník havaroval, musí z hlediska příčinné souvislosti žalobce tvrdit a prokazovat, že příčina havárie tkví právě v konkrétním technickém nedostatku vozu. **(NS 25 Cdo 812/99, C 256 - Soubor)**

Návrh na provedení důkazu, jemuž nevyhoví, zamítne soud usnesením, a v rozhodnutí o věci pak vyloží, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl. Soud neprovede zejména důkazy, kterými mají být prokázány tvrzené skutečnosti, jež nejsou právně významné. Občanský soudní řád nyní stojí na zásadě předvídatelnosti rozhodnutí, která ukládá soudu zpřístupnit účastníkům právní kvalifikaci skutku konkrétním poučením o důkazní povinnosti, jestliže průběh řízení nasvědčuje tomu, že účastníkův právní názor je jiný než názor soudu. **(NS 30 Cdo 749/2005, SoRo 1/06)**

Důvodem k tomu, aby soud odmítl provést navržený důkaz, nemůže být jeho nevěrohodnost. Závěr o věrohodnosti důkazu je již součástí jeho hodnocení ve smyslu § 132 o. s. ř., přičemž nelze hodnotit důkaz, který soud neprovedl. **(R 40/03)**

Porušení zásad spravedlivého procesu představují zpravidla jen tzv. opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud podle zásad volného hodnocení důkazů nezabýval. Z práva na projednání věci veřejně a v přítomnosti účastníka a z práva vyjádřit se ke všem provedeným důkazům tedy nevyplývá bezpodmínečné právo na provedení účastníkem navrženého důkazu včetně důkazu výsledkem účastníka. Je třeba důsledně odlišovat důkaz výsledkem účastníka od tvrzení účastníka a jeho přednesu při jednání. **(II. ÚS 182/02)**

Soud prvního stupně se zabýval i důkazními návrhy stěžovatele, a pokud tyto ve velmi úzkém rozsahu neakceptoval, řádně o jejich neprovedení rozhodl a tento postup odůvodnil. Pokud se jedná o soud odvolací, nelze dospět k závěru, že neodůvodněním zamítnutí provedení důkazů, které se vzhledem k dané důkazní situaci v přezkoumávané věci nemohly stát důkazy stěžejními a rozhodujícími pro vyvození jiných skutkových a tím i právních závěrů, bylo zasaženo do ústavního práva stěžovatele na spravedlivý proces. **(I. ÚS 152/05)**

Návrh na provedení důkazu může být účinně odvolán, jen dojde-li „odvolání důkazu“ soudu nejpozději současně s návrhem na provedení důkazu. O důkaz, který nebyl uplatněn za řízení před soudem prvního stupně, se nejedná, jestliže účastník v tomto řízení navrhl provedení tohoto důkazu, avšak soud prvního stupně důkaz, který byl potřebný ke zjištění skutkového stavu věci, neprovedl jen proto, že účastník soudu později sdělil, že na svém návrhu „netrvá“, nebo mu dal jinak najevo svůj názor, že důkaz nemá být proveden. **(NS 21 Cdo 426/2002, C 1567 - Soubor)**

Neakceptování důkazního návrhu (...) lze založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno. **(I. ÚS 733/01)**

Zásadám spravedlivého procesu vyplývajícím z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je nutno rozumět tak, že procesnímu právu účastníka navrhnout důkazy, jejichž provedení pro prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné, odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.). Jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v čl. 36 odst. 1 Listiny. **(II. ÚS 385/01)**

Poučení účastníka o povinnosti označit důkazy musí mít konkrétní obsah. Soud v rámci poučení účastníku sdělí, že k určité skutečnosti, kterou tvrdil, nenabídl důkaz. **(NS 30 Cdo 350/2006, SoRo 3/07)**

b) iniciativa soudu

Ke skutečnostem, které mají za následek absolutní neplatnost právního úkonu, přihlíží soud i bez návrhu, ovšem jen v případě, že vyjdou v řízení najevo. Nejde-li o případy uvedené v § 120 odst. 2 o. s. ř., soud není povinen z úřední povinnosti zkoumat všechny skutečnosti, které mohly mít za následek absolutní neplatnost právního úkonu, jehož platnost k návrhu účastníka zkoumá. **(NS 22 Cdo 752/99, C 179 – Soubor)**

Bylo na soudu, aby v souladu s § 120 odst. 2 o. s. ř. provedl i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrhovány. To platilo tím spíše tehdy, jestliže se jednalo o částku na výživné ve značné výši, která jistě hrála při posuzování stěžovatelových poměrů významnou roli. Z hlediska práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod Ústavní soud považuje důkazní mezeru vzniklou v tomto případě za protiústavní. **(I. ÚS 603/00)**

V řízení, v němž by i v případě prokázání žalobních tvrzení nebylo možno vyhovět uplatněnému žalobnímu nároku, není třeba provádět dokazování. **(R 62/00)**

Pokud soud prvního stupně neprovedl účastníkem navržený důkaz a v odůvodnění rozhodnutí nevyložil, proč jej neprovedl, trpí řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 22 Cdo 290/2003, C 2086 - Soubor)**

Zásada koncentrace se projevuje v tom, že ke skutečnostem a důkazům, které v rozporu se zákonem účastník uplatní později, nelze přihlížet. Jde o zákonný zákaz adresovaný soudu, nikoliv o prostor k uvážení soudu. Při dokazování soud přesto není odkázán jen na návrh účastníka na provedení důkazů. Ve sporném řízení může soud provést i jiné než účastníky navržené důkazy, jestliže během řízení vyšla najevo potřeba provedení těchto důkazů; nemůže však do sporu vnášet skutečnosti, pro které není podklad v obsahu spisu ani v průběhu dosavadního jednání. **(NS 30 Cdo 350/2006, C 4331 - Soubor)**

Má-li soud ve sporném řízení na skutkový základ aplikovat právní předpis kogentní povahy, provede i jiné než účastníky navržené důkazy, jestliže během řízení vyšla najevo potřeba jejich provedení a jde o důkazy, které jsou dosažitelné a vyplývají z obsahu spisu. **(NS 22 Cdo 261/2001, C 1450 – Soubor)**

Rozhodné skutečnosti mohou v řízení vyjít najevo jinak a nemusí být pouze součástí přednesu účastníka. Pokud soud při hodnocení důkazů podle § 132 o. s. ř. k takovýmto rozhodným skutečnostem nepřihlédl, porušil právo účastníka řízení na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. **(I. ÚS 601/02)**

I když je žalobce v řízení procesně pasivní (nemá další důkazní návrhy s ohledem na námitky žalovaného) a je-li zjevné, že rozhodnutí soudu bude záviset na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, je v takovém případě povinností soudu vyžádat si zpracování znaleckého posudku postupem podle § 127 o. s. ř. **(KS Ústí n. Labem 9 Co 164/2000, PrRo 9/00)**

Ve sporném řízení může soud provést i jiné než účastníky navržené důkazy, vyšla-li během řízení najevo potřeba provedení těchto důkazů; soud však nemůže do sporu vnášet skutečnosti, pro které není podklad v obsahu spisu ani v průběhu dosavadního jednání. **(NS 30 Cdo 350/2006, SoRo 3/07)**

c) shodná tvrzení účastníků

Shodná tvrzení účastníků může soud vzít podle § 120 odst. 4 o. s. ř. za svá skutková zjištění, jen jestliže obsahují údaje (poznatky) o skutkové stránce věci, které by se jinak – kdyby se účastníci ve svých tvrzeních rozcházel – musely prokazovat pomocí důkazních prostředků. Soud nemůže ve smyslu § 120 odst. 4 o. s. ř. vzít za svá skutková zjištění shodná prohlášení účastníků o tom, kolik činí výše náhrady mzdy poskytované zaměstnanci při neplatném rozvázání pracovního poměru podle § 61 odst. 1 zák. práce. **(NS 21 Cdo 1478/2002, SoJ 3/03)**

Nejde o shodné tvrzení účastníků, jestliže jeden z nich tvrdí existenci nájemního vztahu a druhý proti tomu nic nenamítá. **(R 7/94)**

Soud nemůže bez dalšího převzít “shodné tvrzení účastníků“ o právní povaze závazkového vztahu (typu smlouvy), jenž mezi nimi vznikl. **(NS 32 Odo 931/2002, C 2065 - Soubor)**

§ 122

Dokud soud prvního stupně nevyhlásí své rozhodnutí, lze vždy uvádět nové skutečnosti a předkládat nebo navrhopat nové důkazy bez omezení. (VS Praha 5 Cmo 556/2004, SoRo 5/07)

Jestliže soud při jednání čte soudní rozhodnutí, aby se seznámil s odbornými názory na danou problematiku v těchto rozhodnutích vyjádřenými, nejde o dokazování. (NS 29 Odo 22/2002, C 2958 - Soubor)

Šetření podmínek procesního nástupnictví při ztrátě způsobilosti být účastníkem řízení není dokazováním o skutkovém stavu věci, proto k němu není třeba nařizovat jednání. (NS 29 Odo 311/2004, C 2719 - Soubor)

Je nepřijatelné, aby v občanském soudním řízení bylo prováděno dokazování, ke kterému by účastníci anebo jejich právní zástupci nebyli předvoláni. To platí i v případě, že odvolací soud provádí dokazování ke zjištění včasnosti podaného odvolání. (NS 22 Cdo 624/2002, C 1350 - Soubor)

Rozhodnout o odvolání podaném proti usnesení soudu prvního stupně bez jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.] může odvolací soud jen tehdy, neprovádí-li dokazování. Zjišťuje-li rozhodné skutečnosti o včasnosti směnečných námitek pomocí šetření, aniž nařídí odvolací jednání a aniž dá účastníkům řízení možnost se při tomto jednání k výsledkům provedeného šetření vyjádřit, jde o nesprávný postup soudu v průběhu řízení.

Důvodem k tomu, aby soud odmítl provést navržený důkaz, nemůže být jeho nevěrohodnost. Závěr o věrohodnosti důkazu je již součástí jeho hodnocení ve smyslu § 132 o. s. ř., přičemž nelze hodnotit důkaz, který soud neprovedl.

Při zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení, zda soudní písemnost byla řádně doručena, soud postupuje přiměřeně podle § 122 a násl. o. s. ř. Účastníci proto mají, mimo jiné, právo být přítomni při výslechu svědků (§ 126 o. s. ř.), výslechu účastníků (§ 131 o. s. ř.) či provádění důkazu listinou (§ 129 o. s. ř.), jejíž obsah je zaměřen ke zjištění rozhodných skutečností, vyjádřit se k její pravosti či správnosti a k výsledku provedeného šetření (§ 123 o. s. ř.). (R 40/03)

Jestliže odvolací soud provedl dokazování nad rámec dokazování před soudem I. stupně *in camera*, mimo vlastní odvolací jednání, očividně vyloučil účastníky řízení z možnosti se k provedeným důkazům vyjádřit. Takovýto postup je však ve výrazném rozporu nejen s ustanovením zákona (občanského soudního řádu), ale je současně v rozporu s Listinou základních práv a svobod, totiž s ústavně zaručeným základním právem na spravedlivý proces (čl. 38 odst. 2 al. 2 *in fine*). (III. ÚS 113/96)

Krajský soud závažné tvrzení žalobce nejen nezkoumal, ale v odůvodnění rozsudku ani neuvedl, proč tak neučinil. Na věci nic nemění skutečnost, že na tuto okolnost poukázal žalobce až ve svém závěrečném návrhu. (III. ÚS 55/95)

K § 125

a) k důkazním prostředkům a důkazům - společně

Ohledně nevyhovění důkaznímu návrhu podloženého racionálními argumenty má Ústavní soud za to, že neakceptování důkazního návrhu (...) lze co do věcného obsahu odůvodnění

založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno. Další skupinu případů vadné realizace důkazního řízení tvoří situace, kdy důkaz, resp. informace v něm obsažená, není získán co do jednotlivých dílčích komponentů (fází) procesu dokazování procesně přípustným způsobem, a tudíž musí být soudem a limine vyloučen (v kontrapozici k předchozímu „opomenut“) z předmětu úvah směřujících ke zjištění skutkového základu věci. **(III. ÚS 359/05)**

Za jinou vadu řízení, která mohla mít vliv na správnost rozhodnutí odvolacího soudu, nelze považovat, jestliže soud učiní zjištění z obsahu jiného soudního spisu, včetně tam zaznamenaných svědeckých výpovědí. **(NS 22 Cdo 2547/98, C 652 - Soubor)**

Určení pravděpodobného výdělku je otázkou nejen skutkovou, ale i právní. Určení výdělku, kterého by zaměstnanec „zřejmě dosáhl“, je ovšem v každém případě záležitostí přísně individuální a stává se především otázkou skutkovou. V řízení proto musí být tvrzeny a prokázány rozhodné skutečnosti, ze kterých bude pravděpodobný výdělek zjištěn. **(KS Hradec Králové 21 Co 493/2001, SoRo 8/04)**

Otázka, zda držitel věci byl v dobré víře, není otázkou skutkovou, ale právní. **(NS 22 Cdo 1426/2002, C 1816 - Soubor)**

b) nepřípustný důkaz

Navrhne-li účastník občanského soudního řízení k prokázání svých tvrzení důkaz, který byl pořízen nebo účastníkem opatřen v rozporu s obecně závaznými právními předpisy a jeho pořízením nebo opatřením došlo k porušení práv jiné fyzické nebo právnické osoby, soud takový důkaz jako nepřípustný neprovede. Nepřípustným důkazem je proto i záznam telefonického rozhovoru, který byl takto pořízen bez vědomí hovořících osob. **(R 39/99)**

Soukromí každého člověka je hodno ochrany podle čl. 13 Listiny základních práv a svobod nejen z hlediska vlastního obsahu zpráv podávaných telefonem, ale i ve vztahu k údajům o volaných číslech, datu a čase hovoru, době jeho trvání, v případě volání mobilním telefonem i o základových stanicích zajišťujících hovor. Tyto údaje jsou nedílnou součástí komunikace uskutečněné prostřednictvím telefonu. Jestliže ústavní pořádek České republiky připouští průlom této ochrany, děje se tak pouze a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných; sem patří především nezbytnost daná obecným zájmem na ochraně společnosti před trestnými činy a na tom, aby takové činy byly zjištěny a potrestány. Přípustný je tedy zásah do základního práva nebo svobody člověka ze strany státní moci, jestliže jde o zásah nezbytný v uvedeném smyslu. **(II. ÚS 502/00)**

Zvukový záznam zachycující projevy, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či veřejné činnosti, zpravidla nelze považovat za zaznamenání projevu osobní povahy; důkaz takovým záznamem v občanském soudním řízení proto není nepřípustný. **(NS 30 Cdo 64/2004, PrRo 17/04)**

Za projev úřední licence nelze považovat každé řízení nebo jednání před soudem či jiným orgánem státu, ale jen případy, které výslovně upravuje zákon. Takovým zákonem je zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, který v této souvislosti upravuje odposlech a záznam telekomunikačního provozu v trestním řízení. Občanskoprávní předpisy nic podobného nestanoví. Magnetofonový záznam telefonického hovoru fyzických osob je záznam projevů osobní povahy hovořících osob a takový záznam může proto být použit (i jako důkaz v občanském soudním řízení) zásadně jen se svolením fyzické osoby, která byla účastníkem tohoto hovoru. Jestliže soudy připustily provedení důkazu přečtením záznamu telefonických hovorů proti výslovnému nesouhlasu jednoho z účastníků hovoru, došlo tím k zásahu do jeho základního práva na ochranu tajemství zprávy podávané telefonem podle čl. 13 Listiny základních práv a svobod – a důsledně vzato i do základního práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny – a důkaz jako takový je třeba považovat za nepřipustný. (**I. ÚS 191/05**)

Provedení důkazu soukromě pořízeným audiozáznamem nevylučuje § 125 o. s. ř.; to tím spíše, byl-li takový záznam učiněn v prostoru určeném pro veřejnost v rámci obchodní činnosti a nijak se netýkal soukromí zúčastněných osob. Je zcela nerozhodné, že se postižený na možnost diskriminačního jednání připraví tak, aby je pro případ, že k němu dojde, prokázal. (**VS Praha 1 Co 62/2003, BA 11 – 12/03**)

§ 126

a) věrohodnost výpovědi svědka

Zásadě volného hodnocení důkazů neodpovídá takový způsob hodnocení, kdy za nezpůsobilý důkazní prostředek je označena svědecká výpověď jen proto, že svědek náleží k určité sociální nebo profesní skupině. (**NS 22 Cdo 1066/2002, C 1351 - Soubor**)

Věrohodnost výpovědi svědka nebo účastníka lze hodnotit i s přihlédnutím ke způsobu, jakým svědek nebo účastník soudu sděluje zjišťované skutečnosti, a k jeho chování při výpovědi. Hodnocení výpovědi svědka i účastníka z hlediska její věrohodnosti je věcí soudu, který provádí dokazování, a ke způsobu tohoto hodnocení by mohl dovolací soud přihlédnout jen v případě, že by soud hodnotil věrohodnost výpovědi na základě skutečností, které se dle obecných zkušeností k věrohodnosti výpovědi nevztahují. (**NS 22 Cdo 1033/2005, SoRo 1/07**)

b) statutární orgán právnické osoby jako svědek

V řízení, jehož účastníkem je právnická osoba, může být fyzická osoba, která u něj vykonávala funkci statutárního orgánu, vyslechnuta o okolnostech, které nastaly při výkonu této funkce, jen jako účastník řízení. (**NS 21 Cdo 2678/2000, C 853 - Soubor**)

Statutární zástupce právnické osoby, tedy i obce, má být v občanském soudním řízení, jehož účastníkem je tato obec, vyslýchán soudem vždy jako účastník řízení a nikoliv jako svědek. (**NS 26 Cdo 2848/99, C 100 - Soubor**)

§ 127

a) společně ke znaleckému posudku, jeho potřebě a hodnocení

Jestliže znalec podal posudek mimo řízení na základě žádosti účastníka, nejedná se o důkaz znaleckým posudkem, nýbrž o důkaz listinou. Hodnocení důkazu znaleckým posudkem spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. **(NS 26 Cdo 2848/99, C 100 - Soubor)**

Předložil-li žalobce k důkazu listinu, označenou jako znalecký posudek, aniž si soud sám zpracování takového znaleckého posudku vyžádal, je nutno na takovou listinu pohlížet ve smyslu § 129 o. s. ř. (nikoliv jako na znalecký posudek dle § 127 o. s. ř.), kterou je soud povinen hodnotit dle zásad vyjádřených v § 132 o. s. ř.

I když je žalobce v řízení procesně pasivní (nemá další důkazní návrhy s ohledem na námitky žalovaného) a je-li zjevné, že rozhodnutí soudu bude záviset na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, je v takovém případě povinností soudu vyžádat si zpracování znaleckého posudku postupem dle § 127 o. s. ř.; samotná úvaha soudu, že náklady znaleckého posudku mohou případně přesáhnout částku, která je předmětem sporu, nemůže redukovat důkazní řízení (neprovádět další důkazy), zejména když soud má možnost (i povinnost) uložit účastníku, aby složil zálohu na náklady důkazu, který navrhl nebo který nařídil soud o skutečnostech jím uvedených nebo v jeho zájmu (srov. § 141 odst. 1 o. s. ř.). **(KS Ústí n. L. 9 Co 164/2000, PrRo 9/00)**

Důkaz znaleckým posudkem včetně případného slyšení znalce je soud oprávněn hodnotit podle § 132 o. s. ř., čili především podle zásady volného hodnocení důkazů. Hodnocení soudu však nemohou podléhat odborné znalecké závěry ve smyslu jejich správnosti; soud může hodnotit přesvědčivost posudku co do jeho úplnosti ve vztahu k zadání, logického odůvodnění znaleckého posudku a jeho souladu s ostatními provedenými důkazy. **(I. ÚS 483/01)**

Závěry znaleckého posudku nelze bez dalšího přebírat, ale je třeba v případě potřeby je ověřovat i jinými důkazy, a to zejména tehdy, jestliže mohou být pochybnosti o správnosti závěrů znaleckého posudku. Tak tomu je např., připouští-li znalecký posudek možnost zpřesnění jím uváděných údajů, avšak k tomuto zpřesnění znalec nepřikročí, nebo postupuje-li znalec ve znaleckém posudku podle určitého předpisu, ale v dílčím závěru se od něho bez bližšího zdůvodnění odchýlí. **(R 33/95)**

Skutečnost, že závěry posudku vyžádaného účastníkem řízení a posudku vypracovaného soudem příbrným znalcem se mnohdy liší, nebývá nijak neobvyklým jevem; relevantní zde může být pouze to, zda soudem příbrným znalec se ve svém posudku náležitě a přesvědčivě vypořádá i s tím, co již předtím bylo formou jiného znaleckého posudku zpracováno. **(IV. ÚS 396/99)**

Ponechal-li soud bez povšimnutí sdělení znalce o nedostatku potřebné součinnosti účastníka řízení, stejně jako sdělení tohoto účastníka, proč se vyšetření znalcem nepodrobí, včetně jeho návrhu na ustanovení nového znalce, jde o postup soudu, jímž odňal účastníku možnost jednat před soudem. **(NS 30 Cdo 2219/2000, C 392 - Soubor)**

b) některé hraniční otázky

Pokud soud sám posoudí skutečnosti, k nimž je třeba odborných znalostí, aniž ohledně těchto skutečností provedl znalecké dokazování, jde o vadu řízení, která mohla mít z následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 22 Cdo 1599/99, PrRo 8/01)**

Otázka příčinné souvislosti mezi jednáním nebo opomenutím škůdce a vznikem škody je otázkou skutkovou, nikoli právní. **(NS 21 Cdo 300/2001, C 1025 - Soubor)**

Příčinná souvislost mezi léčebným postupem, který nebyl *lege artis*, a škodou na zdraví pacienta (jako jedna ze základních podmínek obecné odpovědnosti za škodu) musí být najisto postavena; důkazní břemeno v tomto směru nese žalobce. **(NS 25 Cdo 168/2003)**

Otázka, zda se jedná o know-how v technickém smyslu, je otázkou znaleckou; otázka, zda se jedná o know-how jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu společnosti, tedy zda předmět vkladu je ve skutečnosti know-how v právním smyslu, je otázkou právní, kterou nemůže řešit znalec, nýbrž soud. **(VS Praha 7 Cmo 209/2005, PrRo 8/06)**

Posouzení pravosti podpisu zůstavitele na závěti je ve smyslu § 127 odst. 1 o. s. ř. posouzením skutečnosti, k němuž je třeba odborných znalostí z oboru písmoznalectví. Soudu nepřísluší nahrazovat důkaz znaleckým posudkem z tohoto oboru vlastním posouzením pravosti podpisu. **(VS Praha 3 Cdo 84/93, PrRo 9/94)**

Písemné znalecké posudky zpracované v jiné věci mají povahu listinného důkazu a mohou tak v jiném řízení sloužit jako důkaz k otázkám, jejíž posouzení vyžaduje odborných znalostí. Převzetí odborných závěrů svědka, který v jiném řízení vystupoval jako znalec, představuje vadu řízení, která mohla mít vliv na správnost rozhodnutí. **(NS 25 Cdo 347/2000, C 871 - Soubor)**

Jestliže soud považoval svědeckou výpověď za znalecký důkaz (převzal z ní odborné závěry svědka), pak zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na správnost rozhodnutí. **(R 49/00)**

Jestliže odvolací soud provedl důkaz znaleckým posudkem, kterým se stanoví cena nemovitostí v podílovém spoluvlastnictví jím příkázaných některému z účastníků za náhradu (§ 142 odst. 1 o. z.) odchylně od ceny vyplývající z jiného znaleckého posudku, z níž vycházel, avšak v odůvodnění rozsudku se s ním nevypořádal, zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. **(NS 22 Cdo 356/2000, C 110 - Soubor)**

Zpochybňuje-li žalovaný v řízení o vyklizení části pozemku vlastnické právo žalobce k této části pozemku, je zapotřebí, aby soud ustanovil znalce z oboru geodézie a kartografie za účelem vytyčení hranice mezi dotčenými pozemky **(KS Ústí n. L. 36 Co 504/2005, SoRo 1/07)**

c) povinnost dostavit se ke znalci a strpět vyšetření

V řízení o určení otcovství podle § 54 odst. 1 a odst. 2 zákona o rodině je soud oprávněn uložit žalovanému muži, aby se v souladu s § 127 odst. 3 o. s. ř. dostavil ke znalci a strpěl odběr vzorků DNA, a to za účelem určení, popř. vyloučení otcovství tohoto muže. Není v rozporu s ústavním pořádkem, vynucuje-li soud splnění této povinnosti na žalovaném muži, který se odmítá vyšetření podrobit, za pomoci pořádkových pokut či předvedení. **(I. ÚS 987/07)**

d) užití potvrzení nebo odborného vyjádření

Potvrzení nebo odborné vyjádření ve smyslu § 127 odst. 4 o. s. ř. nemusí být vyžádáno soudem; může být k provedení důkazu předloženo účastníkem řízení. Nelze vyloučit případ, že soud vezme za podklad svého rozhodnutí od závěru znaleckého posudku odlišný závěr vyplývající z odborného vyjádření. **(NS 2 Cdon 1619/96, SoRo 11/99)**

§ 132

a) hodnocení důkazů - společně

Hodnocení důkazů znaleckým posudkem spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž bylo třeba se vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. **(NS 25 Cdo 583/2001, C 1186 - Soubor)**

Pokud byla v době, kdy vlastnictví k nemovitosti přecházelo již na základě samotné smlouvy, uzavřena smlouva o převodu nemovitosti, která se nedochovala, lze její existenci prokázat i nepřímými důkazy. Při hodnocení provedených důkazů je třeba přihlížet také k chování účastníků po uzavření tvrzené smlouvy. **(NS 22 Cdo 1176/2001, C 1689 - Soubor)**

Jde k tíži státu, resp. státních orgánů, že neexistuje doklad o výsledku správního řízení o žádosti o vydání osvědčení o národní spolehlivosti, který by mohl mít význam pro rozhodnutí v řízení o vystavení potvrzení o zachování kontinuity československého státního občanství. **(I. ÚS 147/03)**

Je věcí soudu, jak s rozporem mezi provedenými důkazy naloží. Je však jeho povinností provedený důkaz odporující důkazům ostatním ve smyslu § 120 odst. 1 o. s. ř. hodnotit (a zdůvodnit, proč jej příkladně odmítá či pokládá za nevěrohodný) a v odůvodnění rozhodnutí své stanovisko k tomuto důkazu přiměřeně vyložit (§ 132 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.). **(III. ÚS 150/93)**

Věrohodnost výpovědi svědka lze hodnotit i s přihlédnutím ke způsobu, jakým svědek soudu sděluje zjišťované skutečnosti, a k jeho chování při výpovědi. **(NS 22 Cdo 136/2002, C 1692 - Soubor)**

b) důkazní břemeno

I. Důkazním břemenem se rozumí procesní odpovědnost účastníka řízení za to, že za řízení nebyla prokázána jeho tvrzení a že z tohoto důvodu muselo být rozhodnuto o věci samé v jeho neprospěch. Smyslem důkazního břemene je umožnit soudu rozhodnout o věci samé i v takových případech, kdy určitá skutečnost, významná podle hmotného práva pro rozhodnutí o věci, pro nečinnost účastníka (v důsledku nesplnění povinnosti uložené účastníku § 120 odst. 1 větou první o. s. ř.) nebo vůbec (objektivně vzato) nemohla být prokázána.

II. Závěr o tom, že účastník neunesl důkazní břemeno, lze učinit jen tehdy, jestliže zhodnocení důkazů, které byly za řízení provedeny (§ 120 odst. 3 věta druhá o. s. ř.),

neumožňuje soudu přijmout závěr ani o pravdivosti tvrzení účastníka a ani o tom, že by bylo nepravdivé.

III. O důkazní povinnosti a důkazním břemenu je soud povinen účastníky poučit. **(NS 21 Cdo 762/2001, SoJ 5/02)**

V závislosti na hypotéze právní normy musí každá ze sporných stran tvrdit skutečnosti a označit důkazy, na základě kterých bude moci soud rozhodnout v její prospěch; povinnost tvrzení, důkazní povinnost, břemeno tvrzení a důkazní břemeno nemohou „přecházet“ v řízení z jedné strany sporu na stranu druhou. Z důvodu neunesení důkazního břemene lze rozhodnout v neprospěch účastníka pouze tehdy, jestliže zhodnocení důkazů, které byly za řízení provedeny, neumožňuje soudu přijmout závěr ani o pravdivosti tvrzení účastníka a ani o tom, že by bylo nepravdivé. **(NS 21 Cdo 1241/2003, C 2321 - Soubor)**

Závěr o tom, že účastník neunesl důkazní břemeno, lze učinit jen tehdy, jestliže soud řádně a úplně provedl všechny důkazy, které účastník označil k prokázání svého tvrzení. Účastníkem označený důkaz soud neprovede pouze v případě, že jeho prostřednictvím nepochybně nelze prokázat pro věc rozhodnou skutečnost, například proto, že označený důkaz je zjevně nezpůsobilý prokázat tvrzenou skutečnost nebo že se týká skutečnosti, která je podle hmotného práva pro rozhodnutí o věci bezvýznamná. **(NS 21 Cdo 408/2003, C 2083 - Soubor)**

Důkazní břemeno ohledně určitých skutečností leží na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí. **(NS 22 Cdo 2727/99, C 528 - Soubor)**

Důkazy, jimiž by žalobkyně neunesla důkazní břemeno o neexistenci uznaného závazku, nemusí být samy o sobě důkazem opaku. Důkaz provedený fotokopíí listiny hodnotí soud jako každý jiný důkaz. **(NS 32 Odo 964/2003, C 2741 - Soubor)**

Důkazní břemeno ohledně tvrzení, že členská schůze nebyla schopna se usnášet, leží zásadně na navrhovateli, který se domáhá vyslovení neplatnosti usnesení této členské schůze. Jestliže však družstvo znemožnilo navrhovateli vedení důkazu o jeho tvrzeních, dochází k přenosu důkazního břemene na družstvo. **(NS 29 Cdo 41/2002, C 1542 - Soubor)**

Soud nemůže některou z procesních stran zatížit důkazním břemenem bez dalšího a jednostranným způsobem, ale pouze v kontextu všech relevantních okolností případu. **(IV. ÚS 167/96)**

Domáhá-li se žalobce vrácení určité částky s tvrzením, že ji žalovanému předal, leží na něm důkazní břemeno o tomto tvrzení, a je naopak na žalovaném, který tvrdí, že plnění přijal na základě smluvního ujednání, aby prokázal existenci a obsah tvrzené dohody, podle níž byl oprávněn plnění přijmout, popř. podle níž není k vrácení plnění povinen. **(NS 32 Odo 861/2001, C 2123 - Soubor)**

Není-li důvod k pochybnostem, že se určité věci v době dávno minulé (tj. kdy časový odstup od rozhodných skutečností podstatně překračuje i vydržecí lhůty nebo lhůty skartační) daly obvyklým či pravidelným způsobem, resp. úředním postupem, je důkazní břemeno o tom, že v daném případě tomu tak nebylo, na tom, kdo to tvrdí. **(NS 22 Cdo 1400/2004, (PrRo 11/05)**

Při tvrzení žalovaného, že žalobci peněžitý dluh splnil, je pojmově vyloučeno, aby žalobce prokazoval, že tato právní skutečnost tvrzená žalovaným nenastala; v tomto směru proto dochází k přesunu důkazního břemene na žalovaného, který tvrdí právně významnou skutečnost (splnění dluhu). **(KS Ústí n. Labem 10 Co 537/2001, SoRo 5/02)**

V řízení o určení, že právní úkony dlužníka jsou vůči věřiteli neúčinné, nese věřitel břemeno tvrzení a důkazní břemeno ohledně toho, že k uspokojení věřitelovy vymahatelné pohledávky prokazatelně nelze použít jiný majetek dlužníka. Věřitel nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno i ohledně úmyslu dlužníka zkrátit své věřitele a ohledně toho, že tento úmysl musel být druhé straně znám; jestliže druhou stranou jsou osoby dlužníkovi blízké, je naopak na těchto osobách, aby prokázaly, že úmysl dlužníka zkrátit věřitele nemohly i při náležitě pečlivosti poznat. **(NS 30 Cdo 955/2005, C 3504 - Soubor)**

Pokud orgány totalitního státu v době převzetí věci z vlastnictví původního vlastníka vycházely ve snaze o odnětí věci z majetku subjektů soukromého práva z ne zcela vyjasněných právních poměrů, neodpovídalo by principům spravedlnosti zatěžovat v restitučním řízení oprávněnou osobu důkazním břemenem spočívajícím v precizním doložení celého řetězu přechodů vlastnického práva, na jehož konci bylo převzetí věci státem. Nepřesvědčivost či neúplnost zápisů v pozemkové knize nemůže být k tíži osob oprávněných v restituci. **(NS 28 Cdo 1752/2000, C 193 - Soubor)**

§ 133a

Výkladem ustanovení § 133a odst. 2 o. s. ř. nelze dovodit, že osobě, která se při nákupu služeb cítila být rasově diskriminována, stačí pouze tvrdit, že došlo k diskriminačnímu jednání. Tato osoba v soudním řízení musí nejen tvrdit, ale i prokázat, že s ní nebylo zacházeno obvyklým, tedy neznevýhodňujícím způsobem. Neprokáže-li toto tvrzení, nemůže v řízení uspět. Dále pak musí tvrdit, že znevýhodňující zacházení bylo motivováno diskriminací na základě rasového nebo etnického původu. Tuto motivaci ovšem prokazovat nemusí, ta se v případě důkazu odlišného zacházení předpokládá, je však vyvratitelná, prokáže-li se (dokazováním) opak. Ostatně požadavek, aby strana žalující musela prokazovat, že byla diskriminována právě a výlučně pro svůj rasový (etnický) původ, a nikoli z důvodu jiného, je zcela zjevně nesplnitelný, neboť prokázat motivaci (pohnutku) žalované strany je z povahy věci vyloučeno.

Neobstojí proto názor navrhovatele, že v řízeních uvedených v napadeném ustanovení občanského soudního řádu „je strana žalující zvýhodněna, neboť nemusí prokazovat, co se mělo stát a proč že je žalováno, zatímco strana žalovaná je znevýhodněna, neboť by měla prokázat, co se nestalo“. Ve skutečnosti totiž důkazní břemeno neleží pouze a výlučně na straně žalované. I strana žalující nese své břemeno tvrzení i břemeno důkazní. Pokud tato břemena strana žalující unese, což musí v jednotlivém případě posoudit soud, je následně věci strany žalované prokázat svá tvrzení, že k diskriminaci z rasových (etnických) důvodů nedošlo. Z uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že ustanovení § 133a odst. 2 o. s. ř. je prostředkem přiměřeným k dosažení sledovaného cíle, resp. že - bude-li aplikován výše uvedeným ústavně konformním způsobem – bude zachována spravedlivá rovnováha mezi požadavky veřejného zájmu společnosti a požadavky ochrany individuálních základních práv. **(Pl. ÚS 37/04)**

§ 134

a) veřejná listina

Doklad o doručení písemnosti soudu (tzv. doručenka) má povahu veřejné listiny. Zpochybňuje-li účastník řízení správnost údajů uvedených na doručence (namítá, že stanovený postup doručování nebyl dodržen), je povinen o tom soudu předložit důkazy a tímto způsobem své tvrzení prokázat. **(NS 21 Cdo 2371/2000, C 175 - Soubor)**

Protokol o jednání, obsahuje-li zákonem stanovené náležitosti (§ 40 o. s. ř.), je veřejnou listinou podle § 134 o. s. ř. To znamená, že účastník, jenž tvrdí opak oproti údajům v protokolu uvedeným, je povinen svá tvrzení prokázat; spočívá na něm důkazní břemeno. **(IV. ÚS 682/00)**

Osvědčení o československém státním občanství, které samo o sobě není konstitutivním správním aktem, z něhož by státní občanství vzniklo, svým charakterem a významem může mít sice povahu veřejné listiny, která jako taková existenci v něm uvedených skutečností osvědčuje (dokládá), to ovšem za předpokladu, že jak svou formou, tak i obsahem vyhovuje předepsaným náležitostem. Jestliže veřejná listina, ať již svým obsahem nebo formou, nevyhovuje podmínkám stanoveným zákonem (příp. jiným obecně závazným právním předpisem), ztrácí v důsledku takové vady charakter listiny veřejné a v důsledku toho také údaje v ní obsažené nemají charakter (význam) údajů (skutečností) jakoby veřejnou listinou prokazovaných. **(III. ÚS 29/95)**

Občanský průkaz je veřejnou listinou, pro kterou platí presumpce správnosti. Platí tedy, že obsah osvědčení odpovídá skutečnosti, pokud nebyl prokázán opak. Nelze požadovat jeho předložení ve dvojím vyhotovení, proto je dokladem, jehož kopii nelze podle zákona č. 41/1993 Sb. ověřit. **(I. ÚS 277/96)**

Protokol o jednání sepsaný soudem, který obsahuje zákonem stanovené náležitosti, je veřejnou listinou. **(NS 29 Odo 407/2002, C 2770 - Soubor)**

Doklad o doručení písemnosti soudu (tzv. doručenka) má povahu veřejné listiny. Zpochybňuje-li účastník řízení správnost údajů uvedených na doručence (namítá, že stanovený postup doručování nebyl dodržen), je povinen o tom soudu předložit důkazy a tímto způsobem své tvrzení prokázat. **(NS 21 Cdo 2371/2000, C 175 - Soubor)**

Obsahuje-li doručenka zásilky určené k doručení adresátu do vlastních rukou, jež byla doručena uložením u pošty, pouze jediný podpis pracovníka pošty, nemá povahu veřejné listiny, neboť neobsahuje všechny předepsané náležitosti. **(NS 30 Cdo 2537/2000, C 155 - Soubor)**

b) soukromá listina

Jestliže účastník popře pravost, resp. správnost soukromé listiny, pak platí, že účastníka, který tuto listinu předložil k důkazu, stíhá důkazní povinnost a břemeno důkazní; tento účastník tedy nese procesně nepříznivé následky toho, že se v řízení nepodaří prokázat pravost či správnost soukromé listiny. **(NS 3 Cdon 1031/96, SoJ 3/97)**

U soukromých listin je třeba rozeznávat jejich pravost (tedy skutečnost, že soukromá listina pochází od toho, kdo je v ní uveden jako vystavitel) a správnost (pravdivost). Popírá-li vystavitel pravost listiny, leží důkazní břemeno ohledně pravosti na tom účastníkovi, který ze skutečností v listině uvedených pro sebe vyvozuje příznivé právní důsledky.

(NS 22 Cdo 617/99, PrRo 2/01)

Nebyla-li v průběhu řízení před soudy obou stupňů zpochybněna pravost či správnost soukromé listiny, jíž byl proveden důkaz, nelze v dovolacím řízení přihlížet k námitce nepravdivosti jejího obsahu. **(NS 25 Cdo 626/2000 C 997 - Soubor)**

§ 135

a) vázanost soudu v deliktních a statusových věcech

V rozsahu, v jakém jsou znaky skutkové podstaty trestného činu zároveň významnými okolnostmi pro rozhodnutí o uplatněném nároku, je soud v občanskoprávním řízení ve smyslu § 135 odst. 1 o. s. ř. vázán odsuzujícím pravomocným trestním rozhodnutím. Jsou-li ve výrokové části odsuzujícího trestního rozhodnutí podrobně popsána konkrétní zranění, jež poškozený v příčinné souvislosti s jednáním odsouzeného škůdce utrpěl, je pro následné občanskoprávní řízení závazně rozhodnuto, jaký skutek se stal, kdo jej spáchal a jaká újma na zdraví byla v příčinné souvislosti s tímto skutkem poškozenému způsobena; soud je vázán i v otázce zavinění. **(NS 25 Cdo 242/2004, C 2776 - Soubor)**

Výsledky šetření orgánů činných v trestním řízení, osvědčující, že (ne)byl spáchán trestný čin, samy o sobě nemají pro posouzení platnosti jednání v občanskoprávních vztazích a jejich právních důsledků přímý právní význam, nicméně skutkové závěry těchto orgánů mohou (budou-li prokázány v občanském soudním řízení) vyústit v závěr o neplatnosti právního úkonu. **(NS 29 Odo 122/2003, C 3816 - Soubor)**

Rozhodnutí, jímž byl pachatel trestného činu uznán vinným, neznamena, že škoda byla způsobena výlučně jeho zaviněním; jestliže se kromě pachatele trestného činu podílelo na vzniku škody i jednání poškozeného, není soud v občanskoprávním řízení o nároku na náhradu škody při posouzení spoluzavinění poškozeného vázán výrokem o vině pachatele podle § 135 odst. 1 o. s. ř. **(NS 25 Cdo 818/2004, PrRo 14/05)**

Soud není v občanském soudním řízení vázán zprošťujícím rozsudkem vydaným v trestním řízení; na základě hodnocení důkazů odpovídajícího § 132 o. s. ř. proto může dospět k závěru, že skutek, pro nějž byl účastník občanského soudního řízení trestně stíhán a v němž je zároveň spatřováno jeho protiprávní jednání, se stal, přestože soud v trestním řízení učinil závěr, že tento skutek nebyl prokázán. **(NS 21 Cdo 2368/98, SoRo 8/99)**

Pravomocným rozhodnutím správního orgánu o tom, že určitá osoba spáchala přestupek, je soud vázán, pouze pokud jde o zaviněné jednání této osoby. Jestliže se na vzniku škody podílel i další subjekt, vázanost tímto rozhodnutím se při zkoumání podmínek jeho odpovědnosti za způsobenou škodu neuplatní. **(NS 25 Cdo 2086/2005, C 4281 - Soubor)**

b) ostatní případy prejudiciality

Hodnocení předběžných otázek v občanském soudním řízení není závazné pro jiné řízení než pro to, ve kterém bylo provedeno. Soud nemá pravomoc nařídít katastrálnímu úřadu, aby vyznačil něčí vlastnictví v katastru nemovitostí. **(NS 22 Cdo 2574/2000, C 387 - Soubor)**

Přezkoumání smlouvy o převodu nemovitostí katastrálním úřadem a jeho pravomocné rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva pro nabyvatele nebrání tomu, aby soud v občanském soudním řízení posoudil platnost či účinnost této smlouvy. **(NS 2 Cdon 756/97, PrRo 11/99)**

Mimo rámec správního soudnictví není soud oprávněn zkoumat věcnou správnost správního aktu, vždy však zkoumá, zda jde o správní akt (zda nejde o paakt), zda je správní akt vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu a zda je pravomocný nebo vykonatelný. Správní akt vydaný tzv. absolutně věcně nepřislušným správním orgánem je nicotný. Vada spočívající v tom, že správní akt vydal v prvním stupni správní orgán, jemuž by jinak příslušelo rozhodovat o věci jako odvolacímu orgánu v systému plné apelace, nezpůsobuje nicotnost aktu. **(R 11/00)** (Pozn. – obdobně též **R 9/99.**)

V řízení, v němž se žalobce domáhá vyklizení nemovitosti, může soud předběžně posoudit otázku platnosti smluv, i když účastníky řízení nejsou všechny osoby, které smlouvy uzavřely. **(R 53/99)**

Byl-li lékařský posudek o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci vydán v souladu s právními předpisy, soud v řízení o neplatnosti rozvázání pracovního poměru z takového rozhodnutí vychází. Obsah lékařského posudku o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci z hlediska existence výpovědního důvodu musí být přizpůsoben tomu, jaké důsledky mají za daného právního stavu vzhledem k odbornému posouzení zdravotního stavu zaměstnance nastat. **(NS 21 Cdo 829/2004, C 3105 - Soubor)**

Ustanovení horního zákona o tom, že v pochybnostech, zda některý nerost je nerostem vyhrazeným nebo nevyhrazeným, rozhodne příslušný ústřední orgán, nevylučuje, aby si soud tuto okolnost pro svoje potřeby posoudil v občanském soudním řízení jako předběžnou otázku. **(NS 22 Cdo 1181/2002, C 1912 - Soubor)**

Rozhodnutí správního orgánu o vydání pozemků osobě údajně oprávněné k restituci nemůže mít vliv na existenci vlastnického práva toho, kdo nebyl účastníkem správního (restitučního) řízení. **(NS 22 Cdo 89/2002, C 1837 - Soubor)**

Byl-li správní akt vydán správním orgánem, do jehož pravomoci rozhodnutí patří, nemá skutečnost, že v rámci vymezeného úseku státní správy rozhodl jiný z jeho nižších orgánů (organizačních složek), než který by podle právního předpisu nebo podle vnitřního organizačního uspořádání měl rozhodovat, za následek jeho nicotnost. **(NS 22 Cdo 2055/2003, C 2063 - Soubor)**

V řízení o nároku na náhradu škody způsobené tím, že advokát neuplatnil nárok žalobce proti jeho dlužníkovi včas, lze jako předběžnou otázku řešit existenci a promlčení práva žalobce na plnění proti jeho dlužníkovi, aniž by muselo o promlčeném nároku proběhnout soudní řízení. **(NS 25 Cdo 860/2002, C 1721 - Soubor)**

Otázku, zda místnost v domě je místností obytnou, si soud může vyřešit sám, pokud o této otázce již nerozhodl stavební úřad. Soud musí vycházet z kolaudačního rozhodnutí, kterým

však není vázán. Jde-li o místnosti, které jsou prokazatelně po desetiletí s vědomím a souhlasem stavebního úřadu užívány jako obytné, může soud posuzující charakter domu vycházet z toho, že jde o obytné místnosti, i když kolaudační rozhodnutí, vydané ve třicátých letech minulého století, takové určení neobsahuje. **(NS 22 Cdo 333/2002, C 1720 - Soubor)**

Správní rozhodnutí, které nebylo doručeno všem osobám, které byly ze zákona účastníky správního řízení, nenabývá právní moc a tudíž ani nevyvolalo jím sledované účinky. **(NS 22 Cdo 1430/2001, C 774 - Soubor)**

Řeší-li soud v řízení o ochraně vlastnického práva žalobce otázku platnosti kupní smlouvy jako otázku předběžnou a bylo-li o platnosti téže kupní smlouvy již rozhodnuto v jiném řízení, jehož účastníkem žalobce nebyl, není toto rozhodnutí pro soud v tomto pozdějším řízení závazné. **(NS 22 Cdo 311/2001, C 514 - Soubor)**